

Παρασκευή, 20 Ιουνίου 2003

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
(2^Η ΗΜΕΡΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)**

Ο Προεδρεύων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης, ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Συνέλευσης Βαλερί Ζισκάρ ντ' Εστέν και ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ρομάνο Πρόντι, μετά το πέρας των εργασιών της πρωινής συνεδρίασης της Συνόδου Κορυφής, που ασχολήθηκε αποκλειστικά με τα αποτελέσματα των εργασιών της Συνέλευσης, ενημέρωσαν τους Έλληνες και ξένους δημοσιογράφους.

Στις εισαγωγικές παρεμβάσεις τους, οι κύριοι Σημίτης, Ζισκάρ ντ' Εστέν και Πρόντι, τόνισαν τα εξής:

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Κυρίες και κύριοι, σήμερα, εδώ στη Θεσσαλονίκη, ζήσαμε μια σημαντική ημέρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μια σημαντική ημέρα στην πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Το Σχέδιο το οποίο παρουσίασε ο κ. Βαλερί Ζισκάρ ντ' Εστεν και εκπονήθηκε από τη Συνέλευση εγκρίθηκε ως το βασικό κείμενο για τη Διακυβερνητική Διάσκεψη, η οποία θα ετοιμάσει την τελική Συνθήκη, το τελικό Σύνταγμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εχουμε, λοιπόν, για πρώτη φορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση ένα Σχέδιο Συντάγματος. Είναι η πρώτη φορά που η Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσα από διάλογο και μετά από εργασία 16 μηνών στην Ευρωπαϊκή Συνέλευση, αποκτά ένα Σχέδιο Συντάγματος, το οποίο θα αποτελέσει το Σύνταγμά της.

Θέλω να υπενθυμίσω ότι στη διαδικασία αυτή συνέπραξε και η Κοινωνία των Πολιτών και το αποτέλεσμα δικαιώνει το πείραμα της Συνέλευσης. Πέτυχε και είμαστε ιδιαίτερα ευχαριστημένοι ως Προεδρία.

Θέλω να τονίσω ότι όλες οι χώρες-μέλη στη σημερινή συνεδρίαση εξέφρασαν την αναγνώρισή τους για την εργασία του Προέδρου κ. Ζισκάρ ντ' Εστέν, για την εργασία του Προεδρείου και των μελών της Συνέλευσης. Εξέφρασαν την άποψη ότι -παρά τις αμφιβολίες που υπήρχαν αρχικά και παρά τις αμφισβητήσεις, παρά τα μεγάλα ερωτηματικά εάν η Συνέλευση πρόκειται να ολοκληρώσει το έργο της- το έργο ολοκληρώθηκε, το έργο αυτό είναι καλό, το έργο αυτό είναι ένας συμβιβασμός, με τον οποίο μπορεί να γίνει καλή δουλειά.

Θα παρακαλέσω, στο σημείο αυτό, τον Πρόεδρο κ. Ζισκάρ ντ' Εστέν να σας αναπτύξει τις σκέψεις του και να σας παρουσιάσει το Σχέδιο Συντάγματος, αυτό το οποίο, στην αρχή της σημερινής συζήτησης, παρέδωσε στην Προεδρία, για να προχωρήσουμε στο επόμενο βήμα της τελικής επεξεργασίας.

Εμείς, τον ευχαριστούμε ιδιαίτερα.

Β. ΖΙΣΚΑΡ ντ' ΕΣΤΕΝ: Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ που μου δίνετε το λόγο. Με την ευκαιρία χαιρετίζω όλους τους παρόντες σ' αυτή την αίθουσα, όλο το σώμα των ΜΜΕ και του Τύπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και βεβαίως της Ελλάδας.

Είναι πολύ σημαντικό για μας να έρθουμε σήμερα εδώ, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, και να παρουσιάσουμε το Σύνταγμα της Ευρώπης.

Το μόνο αντίτυπο στα ελληνικά είναι αυτό για τον κ. Σημίτη. Φυσικά το συντάξαμε στην ελληνική γλώσσα. Και όπως ξέρετε, στο προοίμιο του Συντάγματός μας, παραθέτουμε μια ρήση του Θουκυδίδη, την οποία θα σας διαβάσω: «χρώμεθα γάρ πολιτεία και όνομα μὲν διὰ τὸ μὴ ἔς ὀλίγους, ἀλλ' ἐς πλείονας οικεῖν δημοκρατία κέκληται». Αυτό ακριβώς είναι και το νόημα της εργασίας μας.

Την περασμένη εβδομάδα, συγκεκριμένα την περασμένη Παρασκευή, ολοκληρώσαμε τις εργασίες μέσα σε πολύ θερμή ατμόσφαιρα, την οποία αντιλήφθηκαν και τα ΜΜΕ. Ήταν μια στιγμή ευτυχίας και συγκίνησης ευρωπαϊκού χαρακτήρα. Όλα τα μέλη της Συνέλευσης, με ελάχιστες εξαιρέσεις, γιατί υπήρχαν και ευρωσκεπτικιστές που δεν συμμερίζονταν αυτά τα αισθήματα, μπορούσαν να συμφωνήσουν με αυτό το σχέδιο Συντάγματος.

Και σήμερα το πρωί, μετά από την πρόσκληση του Προέδρου Κώστα Σημίτη, κάναμε ένα γύρο της Τραπέζης και το κείμενο αυτό, το Σχέδιο αυτό έτυχε ευρείας και θερμής υποστήριξης. Πολλοί απ' αυτούς που μίλησαν είπαν, μάλιστα, ότι εκείνοι προσωπικά θα ήταν έτοιμοι να το υιοθετήσουν, με μερικές τροποποιήσεις, όπως ήταν.

Και το ερώτημα είναι, είναι συμβιβασμός αυτό το κείμενο; Οχι, δεν είναι συμβιβασμός, είναι σύνθεση. Και άλλη ελληνική λέξη, η λέξη «σύνθεση». Όπως βλέπετε η ελληνική κουλτούρα, ο ελληνικός πολιτισμός πρωταγωνιστεί εδώ. Είναι μία σύνθεση, επαναλαμβάνω. Θελήσαμε να συγκεράσουμε, να συγκεντρώσουμε σε ένα κοινό κείμενο τις ανάγκες και τις αιτήσεις που είχαν υποβληθεί, για να μπορέσουμε έτσι να παράσχουμε ένα δομικό πλαίσιο για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πρόκειται για ένα οικοδόμημα, ένα κτίσμα -τρόπον τινά- και ταυτόχρονα για μια ισορροπία. Αυτή την ισορροπία την επιζητούσαμε επί πολλούς μήνες. Αλλωστε, πολλοί από εσάς παρακολουθήσατε τις εργασίες της

Συνέλευσης. Αυτές οι εργασίες ήταν απολύτως διαφανείς από την αρχή ως το τέλος. Εξετάσαμε όλες τις δυνατές εναλλακτικές λύσεις, όλα τα αιτήματα και τελικά καταλήξαμε σ' αυτή την ισορροπία.

Και τώρα αυτό που μας ανησυχεί, φυσικά, είναι η συνέχεια. Άκουσα με μεγάλο ενδιαφέρον τις εκφράσεις υποστήριξης εκ μέρους των Αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων που έλαβαν το λόγο, σήμερα το πρωί.

Οι θέσεις οι οποίες εκφράστηκαν στο κείμενο που κοινοποίησε ο κ. Σημίτης, ελπίζουμε και ευχόμαστε στις επόμενες εργασίες να είναι γρήγορες και να μην αποκλίνουν πολύ από το κείμενό μας. Υπάρχουν, βέβαια, κάποια σημεία που χρήζουν συζήτησης. Αλλά, βασικά μπορούμε να πούμε αυτή τη στιγμή, ότι τώρα οι Ευρωπαίοι περιμένουν το Σύνταγμα τους.

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε. Θα προσθέσω σ' αυτά που είπε ο Πρόεδρος Ζισκάρ ντ' Εστέν και λίγες δικές μου παρατηρήσεις, σχετικά με τις αποφάσεις του Συμβουλίου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε, ότι το κείμενο του σχεδίου Συνταγματικής Συνθήκης αποτελεί μια καλή βάση για την εκκίνηση της Διακυβερνητικής. Ζήτησα από τη μελλοντική Προεδρία, την Ιταλική, να κινήσει τη διαδικασία για τη Διακυβερνητική, η οποία κανονικά θα πρέπει να αρχίσει τον Οκτώβριο του 2003.

Η Διάσκεψη θα πρέπει να ολοκληρώσει το έργο της και να καταλήξει στη συμφωνία για τη Συνταγματική Συνθήκη, το ταχύτερο δυνατόν. Ο στόχος είναι, οι εργασίες αυτές να ολοκληρωθούν πριν από τις ευρωπαϊκές εκλογές, ούτως ώστε να γίνει γνωστή η Συνταγματική Συνθήκη στους Ευρωπαίους πολίτες, πριν από τις εκλογές του Κοινοβουλίου, που θα γίνουν στις 15 Ιουνίου του 2004.

Η υπογραφή της Συνθήκης θα πρέπει να γίνει το συντομότερο δυνατό, μετά από την 1^η Μαΐου του 2004. Και αναφέρομαι στην 1^η Μαΐου του 2004, γιατί τα νέα μέλη θα πρέπει να είναι πλήρη μέλη τη στιγμή που θα υπογράψουν.

Η Διακυβερνητική Διάσκεψη θα γίνει σε επίπεδο Αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων και αυτοί θα επικουρούνται από τα μέλη του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων και Εξωτερικών Σχέσεων. Θα συμμετέχει αντιπρόσωπος της Επιτροπής και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα έχει στενή συμμετοχή και σύμπραξη στο έργο της Διάσκεψης.

Τέλος, όσον αφορά τις τρεις υποψήφιες χώρες: Η Βουλγαρία και η Ρουμανία, με τις οποίες έχουν ήδη αρχίσει διαπραγματεύσεις για προσχώρηση, καθώς και η Τουρκία θα συμμετάσχουν σε όλες τις συνεδριάσεις της Διάσκεψης, ως παρατηρητές.

Προσθέτω και κάτι ακόμη: Εξήγησε ο κ. Ζισκάρ ντ' Εστέν, ότι μένει ακόμη δουλειά για το τρίτο μέρος και το Συμβούλιο συμφώνησε, ότι

αυτή η δουλειά θα πρέπει να γίνει και να έχει ολοκληρωθεί ως τις 15 Ιουλίου, το αργότερο. Η 15^η Ιουλίου θα είναι και η ημέρα λήξης της Συνέλευσης.

P. ΠΡΟΝΤΙ: Δυο λόγια για να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο Ζισκάρ ντ' Ε-στέν, τα μέλη του Προεδρείου και όλα τα μέλη της Συνέλευσης για το εξαιρετικό έργο που επετέλεσαν.

Σήμερα μπορούμε να πούμε ότι ζούμε μια ιστορική ημέρα και ότι το Σχέδιο της Συνέλευσης αποτελεί την απτή απόδειξη της επιτυχίας της Συνέλευσης. Πολλοί φοβούνταν ότι η μέθοδος της Συνέλευσης θα παρήγαγε μόνο μια γενική συζήτηση. Έχουμε, όμως, ένα πλήρες κείμενο, κατάλληλο για να καθορίσει, να διευθύνει το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δεν θέλω να μπω στις λεπτομέρειες για το περιεχόμενο. Θεωρούμε, όμως, ότι έχουμε τώρα ένα αποτέλεσμα πολύ σημαντικό. Γιατί θα έχουμε μια Ένωση πιο δημοκρατική, σε θέση να προστατεύει τα δικαιώματα των πολιτών, χάρη στη συμπερίληψη του Χάρτη του Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, χάρη στα νέα κριτήρια της διαφάνειας και χάρη στην επέκταση της διαδικασίας της συναπόφασης.

Θα έχουμε μια Ένωση σαφέστερη και απλούστερη, ώστε οι πολίτες να μπορούν να καταλάβουν την κατανομή των ευθυνών μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και πώς παράγονται οι νόμοι της.

Θα έχουμε μία Ευρώπη που θα ανταποκρίνεται στις προσδοκίες των πολιτών στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης.

Ετσι η Ευρώπη θα μπορεί να παίξει το ρόλο που της ανήκει στο διεθνές προσκήνιο, χάρη στην ενοποιημένη νομική προσωπικότητα, χάρη στους νέους κανόνες για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και τα βήματα προόδου στον τομέα της άμυνας.

Αν τα δούμε αυτά ένα προς ένα, βλέπουμε ότι έχουμε σημαντικές προόδους. Αν τα δούμε όλα μαζί, βλέπουμε ότι έχουμε ένα γιγαντιαίο άλμα προς τα εμπρός.

Σε ορισμένα θέματα δεν πραγματοποιήθηκαν οι φιλοδοξίες της Συνέλευσης, δεν ακολουθήθηκε -ας πούμε- η λογική της πλήρους γενίκευσης στις ψηφοφορίες με ειδική πλειοψηφία, κυρίως για ορισμένα οικονομικά θέματα ή θέματα εξωτερικής πολιτικής.

Η Διακυβερνητική πρέπει, επίσης, να εργαστεί αρκετά για να αντιμετωπίσει ορισμένους κινδύνους, όπως τον πιθανό κίνδυνο να υπάρχει η Επιτροπή σε δύο επίπεδα, το θέμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και το πρόβλημα των ιδίων πόρων.

Όμως, ένα από τα καθήκοντα της Διακυβερνητικής Διάσκεψης θα είναι, ακριβώς, να αντιμετωπίσει αυτά τα προβλήματα. Πρέπει, λοιπόν, να πούμε, ότι η Συνέλευση παρήγαγε ένα κείμενο, το οποίο μπορεί να λειτουργήσει καλά ως βάση για τη Διακυβερνητική Διάσκεψη. Το κείμενο

αυτό θέτει τα θεμέλια της συνταγματικής δομής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για πολλά χρόνια, στο μέλλον.

Γι' αυτό εκφράζουμε και την ευγνωμοσύνη μας προς τον Πρόεδρο Ζισκάρ ντ' Εστέν και προς όλα τα μέλη της Συνέλευσης. Και αυτή η ευγνωμοσύνη δεν είναι καθόλου τυπική, είναι πολύ ουσιαστική.

Ακολουθως, οι κύριοι Σημίτης. Ζισκάρ ντ' Εστέν και Πρόντι, απάντησαν σε ερωτήσεις δημοσιογράφων:

ΒΕΛΓΙΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ: *Μια ερώτηση για τον Πρόεδρο της Συντακτικής Συνέλευσης Βαλερί Ζισκάρ ντ' Εστέν και για τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ρομάνο Πρόντι: Είναι η πρώτη φορά, εδώ και πολύ καιρό, που απευθύνεσθε από κοινού ενώπιον ενός ακροατηρίου. Και το γεγονός το ότι δεν πέρασε το στέμμα από τον ένα στον άλλο, δεν αποτελεί μια υποθήκη για τη Συνταγματική Συνθήκη; Δεν θα ήταν καλύτερα, αν μπορούσαμε να έχουμε πει ότι μπορούν να περάσουν καλύτερα τα μηνύματα μεταξύ σας;*

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Επιτρέψτε μου μια φιλοσοφική παρατήρηση: Γνωρίζετε ότι η δημιουργία προϋποθέτει, πολλές φορές, την αντιπαράθεση. Εάν δεν υπάρχει αντιπαράθεση, δεν υπάρχει και δημιουργία. Πρέπει, λοιπόν, να είμαστε πολύ ευτυχείς όταν υπάρχουν, επίσης, αντιπαραθέσεις.

P. ΠΡΟΝΤΙ: Θέλω να ευχαριστήσω τον ερωτήσαντα για τις ικανότητές του ως ηλεκτροσυγκολλητή, γιατί αναφέρθηκε στις επαφές, στις επικοινωνίες. Ξέρετε, όμως, κάτι; Πολλές φορές, θεωρώ ότι αυτή ήταν η διαλεκτική που ακολουθήσαμε και που μας επέτρεψε να αντιμετωπίσουμε εποικοδομητικά τα πιο καυτά θέματα που τέθηκαν. Χωρίς αυτή τη διαλεκτική, δεν θα ήταν δυνατό να γίνει μια γενική συζήτηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τα πιο σημαντικά θέματα που συζητήσαμε. Είμαι, λοιπόν, ευγνώμων στον Πρόεδρο Ζισκάρ και για αυτή τη διαλεκτική.

EUROPEAN VOICE: *Μια ερώτηση για τον Πρόεδρο Ζισκάρ: Παρά τις θετικές δηλώσεις των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων και το γεγονός ότι το Σχέδιο Συντάγματος είναι μια καλή βάση για να αρχίσει η Διακυβερνητική, επιπροσθέτως μια Διακυβερνητική, της οποίας οι εργασίες θα είναι κατά το μάλλον ήτιον μακρές σε διάρκεια μέχρι και έξι μηνών, ωστόσο για σας όλα αυτά δεν αποτελούν μια ένδειξη ότι όλα πρέπει να ξαναρχίσουν από την αρχή; Αυτή η Διακυβερνητική δεν θα είναι, όπως οι άλλες, κατά τη γνώμη σας; Και μια δεύτερη ερώτηση: Τι απομένει, τελικά, από την ιδέα διασφάλισης μιας αντιπροσωπείας της Συνέλευσης στη Διακυβερνητική στο επίπεδο των δύο αντιπροέδρων της;*

Z. NT' ΕΣΤΕΝ: Η διάρκεια των εργασιών της Διακυβερνητικής και το πλαίσιο διεξαγωγής των εργασιών της δεν είναι δική μας δουλειά. Η δική μας δουλειά συνίστατο στην ετοιμασία ενός Σχεδίου Συντάγματος. Στην αρχή, γνωρίζαμε πως θα είχαμε δυσκολίες στο να το εκπονήσουμε. Ε-

μείς, όμως, καταλήξαμε σε αυτό το Σχέδιο, με ευρεία πλειοψηφία. Ιδού το Σχέδιό μας.

Από την αρχή, γνωρίζαμε ότι αυτό το Σχέδιο Συντάγματος θα συνεζητείτο από μια Διακυβερνητική Διάσκεψη. Δεν θα παρέμβουμε σε αυτή τη Διακυβερνητική. Εξάλλου, ποτέ δεν ζητήσαμε αντιπροσώπευση της Συνέλευσης στη Διακυβερνητική Διάσκεψη. Έτσι κι αλλιώς, στη Διακυβερνητική διαπραγματεύονται οι κυβερνήσεις.

Διευκρίνισα, μάλιστα, στον Πρωθυπουργό της Ιταλίας Σίλβιο Μπερλουσκόνι ότι ευθύς ως η χώρα του αναλάβει την Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είμαστε στη διάθεσή του, οι δύο αντιπρόεδροι και εγώ προσωπικά, προκειμένου να συνεισφέρουμε με όλες τις δυνατές διευκρινίσεις και σκέψεις που θα μπορούσαν να αποβούν χρήσιμες για τις εργασίες της Διακυβερνητικής. Αυτή η συνεισφορά μας θα γίνει στο πλαίσιο καλής θέλησης, χωρίς καν να αναζητούμε μια θεσμική θέση σ' αυτή την υπόθεση.

Για τη διάρκεια της Διακυβερνητικής: Το πρόβλημα δεν είναι η διάρκεια, είναι η ποιότητα του προϊόντος. Αυτό που εύχομαι είναι το Σύνταγμα να είναι καλό. Χρειαστήκαμε 16 μήνες για να επεξεργαστούμε το Σχέδιό μας. Εάν είχαμε σταματήσει στη μέση, δεν θα είχαμε Σύνταγμα, δεν θα είχαμε Σχέδιο Συντάγματος. Και χάρη στην εξέλιξη των απόψεων και της στάσης των μεν και των δε, μπορέσαμε να καταλήξουμε σε μια κοινή λύση.

Αυτό που, επίσης, εύχομαι είναι να γίνει η ίδια εργασία και στη Διακυβερνητική. Και ακόμη εύχομαι η Διακυβερνητική να μην αποκοπεί από την κοινωνία των πολιτών, καθώς και από την αρχή της διαφάνειας, που απειτέλεσαν και τους κανόνες λειτουργίας της Συνέλευσης, οι οποίοι μας βοήθησαν πολύ στις εργασίες μας. Γιατί, απλούστατα, εργαστήκαμε υπό τα βλέματα της κοινής γνώμης και των ΜΜΕ.

Πιστεύω, λοιπόν, πως πρέπει να ακολουθηθεί η ίδια μέθοδος και στις εργασίες της Διακυβερνητικής.

Εξάλλου, η Ευρώπη δεν είναι αποκλειστικά το αντικείμενο μελέτης και ανάλυσης των ειδικών, των εμπειρογνομόνων, των τεχνοκρατών και των διπλωματών.

Η Ευρώπη είναι το έργο των πολιτών. Και οι πολίτες βρίσκονται μπροστά σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής. Κατά τις τελευταίες δημοσκοπήσεις που έγιναν, υπάρχει σαφής επιδοκιμασία επί της πρότασής μας για Κοινή Εξωτερική Πολιτική, επί της πρότασής μας για Κοινή Αμυντική Πολιτική και ακόμη επί της ιδέας ότι πρέπει να δώσουμε ένα Σύνταγμα στην Ευρώπη.

Και τέλος, αυτό που εύχομαι –σας το ανέφερα, μόλις προ ολίγου– είναι να δώσουμε, το ταχύτερο δυνατό, στους Ευρωπαίους το Σύνταγμα που αυτοί τώρα περιμένουν.

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Θα ήθελα να προσθέσω στα όσα είπε ο Πρόεδρος Ζισκάρ νι' Εστέν το εξής: Είναι κοινή άποψη όλων των κρατών-μελών ότι η Διακυβερνητική δεν πρόκειται ή δεν πρέπει να αρχίζει να εξετάζει όλα τα θέματα εξαρχής.

Όλοι είπαν ότι η Συνέλευση έκανε πολύ καλή δουλειά και επειδή έκανε πολύ καλή δουλειά, αυτή η δουλειά αποτελεί το κείμενο, τη βάση, πάνω στην οποία θα δουλέψει η Διακυβερνητική. Δυνατότητες βελτίωσης πρέπει να υπάρχουν. Δυνατότητες τελειοποίησης είναι αναγκαίες. Δεν αποφασίστηκε οριστικά σήμερα το κείμενο. Αλλά, αποφασίστηκε ένας τρόπος εργασίας, ο οποίος υποδηλώνει ότι αυτό που έγινε είναι εκείνο το οποίο καθορίζει την πορεία της δουλειάς αυτής προς το μέλλον.

Λοιπόν, είναι και αναγνώριση της Συνέλευσης, είναι και ένα πλαίσιο για τη μετέπειτα δουλειά.

Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ (ΕΡΑ): *Μια ερώτηση για τον κάθε θεσμικό εκπρόσωπο. Για τον κ. Σημίτη: Η ακριβής ορολογία που χρησιμοποιείτε, ποιά είναι; Το κείμενο είναι «καλή βάση», είναι «το βασικό κείμενο» ή όπως υπήρχαν και κάποια άλλα σενάρια «αφετηρία» - «πλαίσιο»;*

Για τον Πρόεδρο Ζισκάρ νι' Εστέν: Το στάδιο που θα συζητηθεί το τρίτο μέρος δεν το θεωρείτε κρίσιμο; Οι επιμέρους πολιτικές είναι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της Συνταγματικής Συνθήκης.

Και για τον Πρόεδρο Πρόντι: Μέχρι το τελευταίο ίσως στάδιο της διαπραγμάτευσης της Συνταγματικής Συνθήκης από την Ευρωπαϊκή Συνέλευση είχατε ισχυρές διαφωνίες και ήσαστε πολύ κριτικός. Παρότι δεν άλλαξαν πολλά πράγματα, εν τέλει, εσείς, στο τελικό κείμενο, πώς γίνεστε ευμενής απέναντι σε αυτό το κείμενο;

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Οσον αφορά την ερώτησή σας, το κείμενο του Σχεδίου Συντάγματος λέει ότι αποτελεί «μια καλή βάση εκκίνησης».

Ρ. ΠΡΟΝΤΙ: Οι συντελεσθείσες αλλαγές στα τελευταία στάδια εργασιών της Συνέλευσης, όπως υπογράμμισα προηγουμένως, υπήρξαν ουσιαστικές. Εγώ, στην παρουσίασή μου, τόνισα ποια είναι τα επίμαχα σημεία που παραμένουν εκκρεμή. Όλα αυτά, θεωρώ ότι συνοψίζονται σε ένα θεμελιώδες σημείο, δηλαδή το πρόβλημα της ομοφωνίας και της διατήρησης του δικαιώματος βέτο σε μια σειρά θεμάτων που εγώ τα βρίσκω ακόμη πολλά. Για μένα, αυτό είναι το θεμελιώδες πρόβλημα. Τα υπόλοιπα, σας τα απαρίθμησα προηγουμένως και θεωρώ ότι αυτοί οι λόγοι ανησυχίας αντισταθμίζονται παρά ταύτα και εξουδετερώνονται τρόπον τινά από τα τεράστια βήματα προόδου που έχει κάνει η Συνέλευση. Και πιστεύω τώρα ότι η Διακυβερνητική Διάσκεψη, στο πλαίσιο της εντολής που μόνη της εξάλλου διάλεξε, θα μπορέσει να τελειοποιήσει όλα αυτά τα τεχνικά σημεία που χρειάζονται τελειοποίηση.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: *Εργάζομαι για πολωνικό τηλεοπτικό σταθμό και έχω μία ερώτηση για τον Πρόεδρο Βαλερί Ζισκάρ νι' Εστέν.. Ο επικεφαλής της πολωνικής εκκλησίας είπε χθες ότι είστε σαν τον Χρυσισόφ, έναν απ' τους ηγέτες της Σοβιετικής Ένωσης. Εκείνος έστειλε τον Γκαγκάρεν στη σελήνη*

και γύρισε ο Γκαγκάρεν και είπε ότι δεν υπάρχει Θεός. Και ο Χρουσισόφ έβγαλε το συμπέρασμα ότι επειδή δεν βρήκε ο Γκαγκάρεν τον Θεό στη σελήνη δεν υπάρχει Θεός. Αυτό δεν κάνετε και εσείς με το να μην αναφέρεστε στο Χριστιανισμό στο προοίμιο του κειμένου σας;

Z. NT' ΕΣΤΕΝ: Σε ό,τι με αφορά, νομίζω ότι σας λείπει η χριστιανική φιλανθρωπία απέναντί μου. Το πρόβλημα της αναφοράς στη θρησκεία, είναι ένα πρόβλημα που συζητήσαμε πολύ σοβαρά. Στην προηγούμενη χάρτα των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων η λέξη «θρησκευτικός» δεν αναφερόταν πουθενά, ενώ επρόκειτο για μία χάρτα, η οποία υιοθετήθηκε από μία Συνέλευση την οποία συγκροτούσαν και τα κράτη-μέλη.

Όταν εμείς ξεκινήσαμε τις εργασίες μας, μας υπέβαλαν τρεις αιτήσεις. Μία για το καθεστώς των εκκλησιών στη Ευρωπαϊκή Ένωση, μία δεύτερη αίτηση για το διάλογο μεταξύ των εκκλησιών και των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων και τρίτον, μία αναφορά στη θρησκεία. Και αυτό που κανείς δεν λέει, είναι ότι εμείς ικανοποιήσαμε εξ ολοκλήρου τις δύο πρώτες αιτήσεις, τις αποδεχτήκαμε.

Εχουμε ένα άρθρο που προβλέπει την αναγνώριση και προστασία του καθεστώτος των εκκλησιών, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Επίσης, προβλέψαμε και τον τακτικό διάλογο των εκκλησιών με τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, πράγμα που είχαν ζητήσει. Και τέλος, περιλάβαμε και τη λέξη «θρησκευτικός» στο προοίμιο, με έναν τρόπο ιδιαίτερα διττό άλλωστε, γιατί λέμε στο προοίμιο ότι εμπνεόμαστε – χρησιμοποιούμε αυτή τη λέξη – από την πολιτιστική, θρησκευτική και ανθρωπιστική κληρονομιά της Ευρώπης.

Το ερώτημα ήταν, αν θέλετε, αν έπρεπε να κατονομάσουμε αυτή τη θρησκευτική κληρονομιά. Ήταν και αυτή μία δυνατή λύση. Τη συζητήσαμε και στην Ολομέλεια και στο Προεδρείο. Εγώ προσωπικά ήμουν υπέρ της αναφοράς του όρου, αλλά σεβάστηκα και τους άλλους, όπως όφειλα. Σεβάστηκα τις αποφάσεις ή τις τάσεις του μεγαλύτερου αριθμού των συμμετασχόντων στη Συνέλευση.

Σε μία από τις τελευταίες συνεδριάσεις του Προεδρείου, ζήτησα τη γνώμη του, για να γνωρίζω, αν θα θέταμε τους όρους «την πολιτιστική, ανθρωπιστική και θρησκευτική κληρονομιά, ιδιαίτερα χριστιανική της Ευρώπης». Ρώτησα έναν προς έναν τα μέλη του Προεδρείου. Δεν υπήρξε συμφωνία στο να γίνει αυτό. Και τότε, σεβόμενος τη θέση τους, παραθέσαμε το κείμενο ως έχει σήμερα, δηλαδή, ένα κείμενο που αναγνωρίζει τη σημασία της θρησκευτικής κληρονομιάς της Ευρώπης, κληρονομιάς της οποίας οι αξίες είναι πάντα παρούσες στον πολιτισμό μας.

ΒΟΥΛΓΑΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: *Μία ερώτηση για τον Πρόεδρο Βαλερί Ζισκάρ ντ' Εστέν: Η Βουλγαρία, η Ρουμανία και η Τουρκία θα έχουν το καθεστώς του παρατηρητή στη Διακυβερνητική. Μπορείτε να μας εξηγήσετε τι συνεπάγεται αυτό το καθεστώς; Φαντάζομαι ότι δεν θα έχουν δικαίωμα*

πήφου, αλλά θα μπορούν να παρουσιάσουν τις ιδέες τους οι τρεις υποψήφιοι χώρες;

Και έχω επίσης και μία ερώτηση για τον Πρωθυπουργό κ. Σημίτη: Σήμερα, η Βουλγαρία και η Ρουμανία συναντώνται με εσάς και τον κ. Πρόντι, σε μία σύντομη συνάντηση 30 λεπτών στο περιθώριο των εργασιών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Και οι τρεις χώρες δεν θα είναι παρούσες στην οικογενειακή φωτογραφία, ενώ αυτό είναι κάτι που συμβαίνει τώρα πρώτη φορά, δεν είχε συμβεί στα προηγούμενα Συμβούλια.

Τι σημαίνει αυτό; Δεν δείχνετε κάποια έλλειψη σεβασμού για τις υποψήφιες χώρες και ιδιαίτερα γι' αυτές που έχουν ήδη ενταξιακές διαπραγματεύσεις και μάλιστα είναι και σε πολύ προχωρημένο στάδιο των διαπραγματεύσεων αυτών;

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Την πρώτη ερώτησή σας, την οποία υποβάλατε στον κ. Ζισκάρ ντ' Εστέν, κανονικά έπρεπε να την υποβάλετε σ' εμένα, γιατί ο κ. Ζισκάρ ντ' Εστέν δεν είναι ο υπεύθυνος για τη Διακυβερνητική. Οι τρεις χώρες θα είναι παρατηρητές, δηλαδή θα συμμετέχουν στις συζητήσεις, αλλά δεν μπορούν να ψηφίσουν. Αυτό σημαίνει καθεστώς παρατηρητή.

Και νομίζω, ότι ένα ημίωρο για να πληροφορήσω τρεις χώρες είναι αρκετό. Γιατί με 25 χώρες δεν είχαμε περισσότερο χρόνο για τον καθένα, δεν υπήρξε πάνω από μισή ώρα για κάθε τριάδα των 25. Επομένως, δεν μπορείτε να πείτε ότι είναι λιγότερος αυτός ο χρόνος. Και στην «οικογενειακή φωτογραφία» θα συμμετάσχουν οι τρεις χώρες.

OUEST FRANCE: Έχω ένα ερώτημα για τον κ. Ζισκάρ ντ' Εστέν. Στο προοίμιο, γιατί έχετε μέσα σε εισαγωγικά τις φράσεις «Ενωμένη στη διαφορετικότητά της» η Ευρώπη; Αυτός είναι ένας τρόπος για να προσδώσετε ένα μήνυμα, ένα σύνθημα, ένα εύσημο στην Ευρώπη, η οποία έχει ύμνο και σημαία, αλλά όχι ένα μήνυμα, ένα εύσημο;

Z. NT' ΕΣΤΕΝ: Κοιτάζτε, είχαμε σκεφτεί να βάλουμε ένα άρθρο για τα σύμβολα της Ευρώπης, θεωρώντας ότι θα ήταν χρήσιμο να υπάρχουν μηνύματα, ενδείξεις προς τους πολίτες. Υπάρχει η Ευρωπαϊκή Σημαία, υπάρχει ο Ύμνος, πρέπει βέβαια να βρούμε και τους στίχους του και πρέπει να υπάρχει και ένα σύνθημα.

Εάν υπήρχε πράγματι ένα σύνθημα για την Ευρώπη, θα προτεινάμε το «Ενωμένη στη διαφορετικότητα», που προέκυψε από τις εργασίες των φοιτητών όλης της Ευρώπης, οι οποίοι κατέληξαν σ' αυτό το σύνθημα, σε αυτό το μήνυμα, σε αυτό το εύσημο –αν θέλετε– για την Ευρώπη. Και εάν το συμπεριλάβουμε εντός εισαγωγικών, είναι γιατί, κατά την άποψή μας, ακριβώς μπορεί να λειτουργήσει ως ένα καλό σύνθημα για την Ευρώπη. Για το ερώτημα για την ειδική πλειοψηφία, θα επανέλθω σε λίγο.

Δ. ΜΠΟΤΩΝΗΣ (NET): Η ερώτηση είναι για τον Προεδρεύοντα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Κύριε Πρόεδρε, είπατε ότι η κοινωνία των πολιτών, αν η Ευρώπη έφτασε σήμερα σ' αυτό το σημείο, οφείλεται και στην κοινωνία των πολιτών. Όμως υπάρχουν και πάρα πολλοί Ευρωπαίοι πολίτες και τους βλέπουμε και σήμερα στη Θεσσαλονίκη και χθες να διαμαρτύρονται για

μία σειρά από πράγματα που γίνονται στην Ευρώπη. Και επίσης αυτοί οι πολίτες φωνάζουν δυνατά για κάποια αιτήματά τους. Θα τους ακούσετε αυτούς τους πολίτες;

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Η κοινωνία των πολιτών δεν περιορίζεται σε αυτούς που συμφωνούν. Η κοινωνία των πολιτών αφορά και αυτούς που διαφωνούν και η κοινωνία των πολιτών είναι κυρίως μία κοινωνία ανθρώπων που σκέπτονται, θέλουν να συμβάλλουν, είναι κριτικοί, αλλά είναι δημιουργικοί.

Όλοι αυτοί πρέπει να συνεισφέρουν. Όλοι θέλουμε να συνεισφέρουν και όλους πρέπει να τους ακούσουμε.

Θέλω να προσθέσω το εξής: Ρωτήθηκε προηγουμένως ο κ. Ζισκάρ ντ' Εστέν, αν έκλεισαν όλες οι διαδικασίες με την έναρξη της Διακυβερνητικής και δεν θα υπάρχουν πια διαδικασίες σε σχέση με το Σύνταγμα.

Βεβαίως και θα υπάρχουν διαδικασίες σε σχέση με το Σύνταγμα, διότι η συζήτηση γύρω από το Σύνταγμα πρέπει να είναι μία συζήτηση ζωντανή και να συνεχιστεί μέχρις ότου αποφασιστεί τελικά το Σύνταγμα σε κάθε χώρα με την έγκριση της νέας Συνθήκης.

Γι' αυτό και εμείς στην Αθήνα, ως συνέχεια της Προεδρίας, προβλέπουμε ότι θα υπάρξουν συζητήσεις σε σχέση με το Σύνταγμα με την κοινωνία των πολιτών. Δηλαδή, όχι με επίσημους εκπροσώπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή των διαφόρων θεσμικών οργάνων, αλλά με τους πολίτες, οι οποίοι θέλουν να εκφράσουν γνώμη και οι οποίοι θέλουν να δείξουν προς ποια κατεύθυνση θέλει να προχωρήσει το Σύνταγμα.

LE MONDE: *Η ερώτησή μου απευθύνεται στον Πρόεδρο Ζισκάρ και αφορά το τρίτο μέρος του Σχεδίου Συντάγματος. Θα ήθελα να γνωρίζω, εάν θα υπάρχει ειδική πλειοψηφία στις εξωτερικές σχέσεις, στη φορολογία ή οι συζητήσεις επί αυτών των θεμάτων έχουν κλείσει; Και η δεύτερη ερώτησή μου αφορά την περιτροπή σε ίση βάση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Εσείς, κ. Ζισκάρ ντ' Εστέν, θέλετε να επανέλθει η Διακυβερνητική στα θέματα αυτά;*

Ζ. ΝΤ' ΕΣΤΕΝ: Για το πρώτο θέμα, τα Μέσα, ο Τύπος πολύ ασχολήθηκαν, ιδιαίτερα τις τελευταίες εβδομάδες, ενδιαφέρθηκαν γι' αυτό το θέμα της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία. Και δημιουργήθηκε στην ευρωπαϊκή κοινή γνώμη η ιδέα ότι η ψήφος με ειδική πλειοψηφία αποτελεί τον καλύτερο τρόπο για να προχωρήσει η Ευρώπη.

Αν αυτό ισχύει, έχουμε σημειώσει μεγάλη πρόοδο, γιατί αυτή τη στιγμή έχουμε 37 θέματα που αποφασίζονται με ειδική πλειοψηφία και στο κείμενό μας περνάμε στα 80. Άρα, έχουμε μια πολύ μεγάλη πρόοδο, μια μεγάλη αύξηση των θεμάτων που αποφασίζονται με ειδική πλειοψηφία.

Υπάρχουν, όμως, παραμένουν θέματα που αποφασίζονται με ομοφωνία για δύο λόγους: λόγω της φύσης τους είναι θέματα που έχουν να κάνουν με τα δικαιώματα των πολιτών και της κυριαρχίας των κρατών που δεν μπορούν να τροποποιηθούν χωρίς τη συμφωνία τους ή υπάρχουν θέματα

για τα οποία ορισμένα κράτη-μέλη θεωρούν ότι πρέπει να μείνουν ως έχουν αυτή τη στιγμή, δηλαδή να αποφασίζονται με ομοφωνία.

Υπάρχουν τα φορολογικά θέματα για τις χώρες του Βορρά, αλλά υπάρχουν και ορισμένα κοινωνικά θέματα για τα οποία υποβάλαμε αρχικές προτάσεις, οι οποίες δεν ακολουθήθηκαν, σε ό,τι αφορά το καθεστώς της κοινωνικής ασφάλισης ή ορισμένες διατάξεις κοινωνικού χαρακτήρα.

Επ' αυτού, όμως, τα κράτη-μέλη, των οποίων οι κυβερνήσεις ανήκουν σε διαφορετικές πολιτικές ομάδες και υπάρχουν κυβερνήσεις Σοσιαλδημοκρατικές που δεν θέλουν να περάσουν στην ειδική πλειοψηφία τα κοινωνικά θέματα, γιατί θεωρούν, εκτιμούν πως αυτά τα θέματα αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής ζωής και του εθνικού κοινωνικού συμβολαίου στις χώρες τους.

Έχουμε, λοιπόν, μεγάλη πρόοδο και υπάρχουν θέματα που μένουν εκτός ειδικής πλειοψηφίας, λόγω μετά από τη συζήτηση, τον προβληματισμό που έγινε στη Συνέλευση. Θέλω δε να πω, ότι η Διακυβερνητική δεν θα πάει παραπέρα από εμάς, γιατί νομίζω ότι πήγαμε στα όρια αυτών που αμοιβαία μπορούσαν να γίνουν αποδεκτά στο θέμα αυτό. Αν ανοίξει και πάλι το θέμα αυτό στη Διακυβερνητική, δεν νομίζω ότι θα ξεπεράσει αυτά στα οποία καταλήξαμε εμείς.

Το άλλο θέμα είναι, τι γίνεται με την ειδική πλειοψηφία στα θέματα της εξωτερικής πολιτικής: Είναι μύθος. Η εξωτερική πολιτική της Ένωσης δεν θα γίνει με ψηφοφορίες. Θα γίνει με κοινές δράσεις και με τη σύγκλιση των πολιτικών και των δράσεων των μεγάλων υπευθύνων της Ευρώπης.

Αν οργανώνονται ψηφοφορίες σε κάποια φάση στην οποία η μειοψηφία δεν μπορεί να συμφωνήσει με τη γνώμη της πλειοψηφίας, δημιουργείται μια κρίση στην Ευρώπη. Για παράδειγμα, αν υπήρχε ψηφοφορία με ειδική πλειοψηφία κατά την κρίση στο Ιράκ, δεν θα υπήρχε ευρωπαϊκή λύση. Θα υπήρχε μια ευρωπαϊκή κρίση.

Στον τομέα αυτό, λοιπόν, πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί για το τι λέμε. Προτείνουμε σημαντικές προόδους στην εξωτερική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διότι προβλέπουμε μια σταθερή Προεδρία. Τι σημαίνει αυτό; Ότι στις σχέσεις της Ευρώπης με το περιβάλλον της για τα θέματα της εξωτερικής πολιτικής και της κοινής ασφάλειας θα υπάρχει ένας σταθερός συνομιλητής, ενώ περάσαμε την κρίση του Ιράκ και την κατάσταση μετά το Ιράκ με τέσσερις διαδοχικές Προεδρίες: Ισπανική, Δανική, Ελληνική και όπου να 'ναι Ιταλική.

Κατά δεύτερον, διορίζοντας έναν υπουργό Εξωτερικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέλος του Συμβουλίου, θα έχουμε αυτόν που θα μπορεί να εφαρμόσει τις κατευθυντήριες γραμμές της εξωτερικής πολιτικής της Ένωσης.

Για την ψηφοφορία δε και εδώ έχουμε σημαντικές προόδους. Και για εκείνα τα θέματα, για τα οποία οι Ευρωπαίοι πολίτες είναι έτοιμοι να δράσουν από κοινού, δηλαδή είτε για τις κοινές δράσεις, είτε για την εφαρμογή των στρατηγικών αποφάσεων που υιοθετήθηκαν από κοινού. Και προβλέπουμε, ότι στη συνέχεια θα μπορέσει το σύστημα αυτό να επεκταθεί και σε άλλους τομείς.

Θεωρούμε ότι έχουμε εδώ μια χρήσιμη και ρεαλιστική προσέγγιση. Δεν θέλουμε να κατασκευάζουμε κρίσεις στην Ευρώπη. Θέλουμε να υπάρξει πρόοδος στην εξωτερική πολιτική και την πολιτική άμυνας της Ένωσης. Και αυτό, χάρη στις ενέργειές μας στον τομέα της άμυνας, χάρη στην ενισχυμένη συνεργασία.

Και θέλω, επίσης, να πω ότι έτσι δημιουργήσαμε και τη Νομισματική Ένωση. Για τη Νομισματική Ένωση ξεκινήσαμε από ένα σύστημα που ήταν το ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα. Ορίσαμε ένα στόχο, που ήταν η κατάληξη στο κοινό νόμισμα. Χρειαστήκαμε 20 χρόνια για να περάσουμε από το νομισματικό σύστημα στο ενιαίο νόμισμα και φτάσαμε στο αποτέλεσμα.

Ε, την ίδια μέθοδο συστήνουμε για να περάσουμε από την υφιστάμενη κατάσταση της εξωτερικής πολιτικής της Ευρώπης, της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μία κοινή εξωτερική πολιτική.

Κυρίες και κύριοι, σας ευχαριστούμε για την προσοχή σας.